

Farsund kommune

Postboks 100
4552 FARSUND

Saksbehandler, innvalgstelefon

Kjellfrid Straume, 37 01 75 77

Tildeling av rammer og forvaltning av statlige tilskuddsordninger på landbruksområdet i 2025

Statsforvalteren i Agder vil med dette orientere kommunene i Agder om ansvaret som kommunen har for forvaltningen av statlige tilskuddsmidler og økonomiske rammer for tilskuddsordningene.

Rammene som kommunene i Agder til sammen forvalter i 2025 er følgende:

Ordning	Ramme 2025
Veibygging og drift	12 000 000
NMSK (skogkultur)	11 000 000
Tilskudd til skogbruksplan	1 200 000
SMIL (spesielle miljøtiltak i jordbruket)	6 100 000
Drenering	7 000 000
Tiltak i beiteområder	1 140 000
UKL (utvalgte kulturlandskap)	1 560 537
Regionalt miljøprogram	23 000 000
Sum Agder	63 000 537

I tillegg gjør kommunene vedtak i rettighetsbaserte tilskuddsordninger. *Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket* er den største med 775 mill. kr i Agder for søknadsomgangen 2024, som blir utbetalt til jordbruksforetakene i midten av februar 2025.

[Tall for produksjonstilskudd i din kommune finner du på Statsforvalterens nettside.](#)

I ordningen avløsning ved sykdom mv. ble det utbetalt 9,9 mill. kr i refusjon i 2024.

Innhold

Innhold	2
1 Generelt om forvaltningen av tilskuddsordningene og ansvarsdelingen	3
1.1 Forvaltning av statlige tilskuddsmidler	3
1.2 Aktører og ansvarsdeling ved tilskuddsforvaltningen	3
2 Mål, rammer og føringer for den enkelte tilskuddsordning	4
2.1 Tilskudd til avløsning ved sykdom mv.	4
2.2 Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket	5
2.3 Tilskudd til tettere planting, gjødsling og ungskogpleie som klimatiltak	5
2.4 Nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)	6
2.4.1 Veibygging, drift med taubane, hest o.a. (LUF)	6
2.4.2 Tilskudd til skogkultur (NMSK), miljøtiltak og andre tiltak	7
2.4.3 Tilskudd til miljøtiltak i skogbruket	8
2.4.4 Tilskudd til tettere planting, suppleringsplanting og gjødsling i skogbruket (TTP)	8
2.5 Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket	9
2.6 Tilskudd til regionale miljøtiltak i jordbruket	10
2.7 Tilskudd til drenering av jordbruksjord	11
2.8 Tilskudd til tiltak i beiteområder	11
2.9 Tilskudd til Utvalgte kulturlandskap i jordbruket	12
2.10 Tilskudd ved produksjonssvikt i plante- og honningproduksjon	13
3 Oppfølging og kontroll	13
3.1 Internkontroll hos kommunen som tilskuddsforvalter	13
3.2 Kontroll av informasjon fra tilskuddsmottakere	14
3.3 Krav til kontroll med vedtak og utbetaling	14
3.3.1 Krav til kontroll med vedtak – budsjettdisponeringsmyndighet	14
3.3.2 Krav til kontroll ved utbetaling – attestasjon	15
3.3.3 Arbeidsdeling	15
3.3.4 Krav til dokumentasjon	16
3.4 Tildeling og kontroll med tilganger til fagsystemene	16
3.5 Rapportering om svakheter og sikkerhetsbrudd	16
4 Vedlegg	17
4.1 Samla tabell over tildelinger	17
4.2 Tidsfrister jordbruksordninger	18
4.3 Tidsfrister skogbruksordninger	18

1 Generelt om forvaltningen av tilskuddsordningene og ansvarsdelingen

1.1 Forvaltning av statlige tilskuddsmidler

Tilskuddsordningene skal forvaltes i samsvar med tilskuddsforskriftene, gjeldende jordbruksavtale og de økonomiske rammene som er fastsatt av Stortinget.

Forvaltningen av tilskuddsbevilgninger skal gjøres i tråd med regelverket for økonomistyring i staten. Dette regelverket, som har til formål å sikre en effektiv forvaltning, består av *Reglement for økonomistyring* og *Bestemmelser om økonomistyring i staten (økonomireglementet)*. Spesifikke krav til utforming og forvaltning av tilskudd er utdypet i økonomireglementet kapittel 6.

Kommunene er ikke en del av staten. Når kommunen forvalter statlige tilskudd, må de allikevel følge økonomireglementet. Selv om oppgaven er delegert til kommunene, har fortsatt departementet ansvar for disponeringen av budsjettvedtaket (ev. bevilgningene).

Landbruks- og matdepartementet har instruksjonsmyndighet når det gjelder hvordan den delegerte myndigheten skal utøves og hvordan de statlige midlene skal forvaltes. Dette innebærer også en rett til å kontrollere at oppgaver og myndighet utøves som forutsatt. Kommunens politiske og administrative ledelse har derfor ingen instruksjonsmyndighet og har som hovedregel ikke adgang til å påvirke den faglige utøvelsen av forvaltningen av tilskuddsordningene som er omtalt i dette brevet. For noen ordninger har imidlertid departementet gitt kommunene et handlingsrom for den faglige utøvelsen. Det vil i så fall gå frem av regelverket for den enkelte ordning.

Kommunene skal benytte Landbruksdirektoratets elektroniske fagsystemer ved tilskuddsforvaltningen. Systemene er nettbaserte og krever to-faktor pålogging til Landbruksdirektoratets digitale tjenester, [se veiledningen på Landbruksdirektoratets nettsider](#).

1.2 Aktører og ansvarsdeling ved tilskuddsforvaltningen

Forvaltningsoppgavene av tilskuddsordningene på landbruksområdet er delt mellom Landbruksdirektoratet, Statsforvalteren og kommunene. Stortinget har delegert myndigheten til å fatte vedtak om tilskudd til kommunene gjennom jordloven og skogbruksloven. Landbruks- og matdepartementet har fastsatt forskrifter for den enkelte tilskuddsordning hvor kommunens myndighet går fram.

Kommunene har ansvar for å

- informere og veilede om regelverket og om søknadsprosessen
- saksbehandle søknader og fatte vedtak om tilskudd
- etablere kontroll med saksbehandlingen i tråd med rammer og krav
- forberede eventuelle klager til Statsforvalteren

Statsforvalteren har ansvar for å

- fordele og informere om rammene for midlene til kommunene
- veilede kommunene om regelverket for tilskuddene og om bruk av saksbehandlingssystemene

- ivareta kontroll med at kommunene utfører sine oppgaver på forsvarlig måte og i henhold til etablert intern kontroll
- være klageinstans for vedtak som kommunene har fattet.

Landbruksdirektoratet administrerer tilskuddsordningene. Det betyr at direktoratet har ansvar for å

- utbetale tilskuddene til mottakerne
- utvikle og drifte de digitale tjenestene som benyttes ved forvaltningen av tilskuddene
- utarbeide kommentarer til regelverket
- utarbeide instruks og retningslinjer for saksbehandling
- føre regnskap, og rapportere hvordan bevilgningene er disponert til Landbruks- og matdepartementet.
- gjennomføre evalueringer av tilskuddsordningene

Landbruks- og matdepartementet har ansvar for å

- følge opp Stortingets vedtak og forutsetninger i årlige tildelingsbrev til forvaltningen
- fastsette regelverk for tilskuddsordningene
- rapportere årlig til Stortinget om resultater og måloppnåelse for tilskuddsordningene

2 Mål, rammer og føringer for den enkelte tilskuddsordning

I tråd med Stortingets vedtak gis kommunene i Agder med dette rammer og retningslinjer for forvaltning av tilskuddsordninger på Landbruks- og matdepartementets område for 2025, jf. [Prop. 1 S \(2024-2025\)](#), og [Prop. 105 S \(2023-2024\)](#), og Stortingets behandling av disse.

For tilskuddsordningene der Statsforvalteren fordeler tilskuddsrammer til kommunen, har Statsforvalteren også anledning til å omfordele udisponerte midler mellom kommunene i løpet av året. En slik omfordeling vil skje i dialog med de berørte kommunene, og Statsforvalteren meddeler endringer i rammene skriftlig til kommunene. Statsforvalteren ber derfor om at kommunene i størst mulig grad fatter vedtak før 10. november. Det vil gi Statsforvalteren mulighet for å omfordele udisponerte midler mellom kommuner, og for å ha grunnlag for budsjettinnspill for 2026.

Nedenfor følger informasjonen om ordningene og rammene som kommunen skal benytte ved forvaltningen og når vedtak fattes jf. pkt. 3.3 nedenfor.

2.1 Tilskudd til avløsning ved sykdom mv.

Mål og målgruppe

Formålet med tilskuddet er å medvirke til å dekke kostnadene til avløsning ved egen, eller barns, sykdom, svangerskap, fødsel, adopsjon eller omsorgsovertaking, og ved dødsfall. Tilskudd kan gis til foretak som er registrert i Enhetsregisteret og som driver vanlig jordbruksproduksjon. Tilskuddet kan også gis til gjenlevende ektefelle, samboer, forelder eller barn etter avdød jordbruker.

Se [Landbruksdirektoratets veiviser](#) om forvaltningen av ordningen.

Rammer for 2025

For tilskudd til avløsning ved sykdom mv. utbetales tilskudd etter fastsatte satser dersom vilkårene er oppfylt. For denne ordningen fordeles ingen budsjettrammer til kommunene. Kommunene fatter vedtak. Landbruksdirektoratet tilgjengeliggjør budsjettramme i Agros og påser at budsjettet ikke overskrides.

Fagsystem og tilganger

- Om fagsystemet «Agros» – [se veiledning til saksbehandlere](#)
- Tilgang til fagsystemet – [se veiledning om Agros og roller](#)

2.2 Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket

Mål og målgruppe

Formålet med tilskuddet er å bidra til et aktivt og bærekraftig jordbruk innenfor de målsettinger Stortinget har satt. Formålet med de enkelte tilskuddsordningene under produksjonstilskudd, er beskrevet i den årlige budsjettproposisjonen Prop. 1 S fra Landbruks- og matdepartementet. Tilskudd kan gis til foretak som er registrert i Enhetsregisteret og som driver vanlig jordbruksproduksjon på én eller flere landbrukseiendommer med de dyreslag eller de vekstgruppene det søkes tilskudd for, slik disse gruppene til enhver tid er definert i jordbruksavtalen.

Se [Landbruksdirektoratets veiviser](#) om forvaltningen av ordningen

Rammer for 2025

For produksjons- og avløsertilskudd fordeles ingen konkrete budsjettrammer. Satsene fastsettes av Landbruks- og matdepartementet ut fra antall søkere som fyller vilkår, slik at budsjettbevilgningen for ordningene ikke overskrides.

Fagsystem og tilganger

Se [kapittel 3.1 i rundskrivet om forvaltningsansvar og saksbehandling](#) og brukerveiledning for eStil [PT](#) for nærmere informasjon om fagsystemet «eStil PT».

2.3 Tilskudd til tettere planting, gjødsling og ungsogpleie som klimatiltak

Mål og målgruppe for ordningene

Formålet med ordningen er å legge til rette for tiltak som kan ta vare på eller øke karbonlageret i skogen. Tilskudd etter ordningen kan gis til alle skogeiere som har mer enn 10 dekar produktiv skog.

Se [Landbruksdirektoratets veiviser](#) om forvaltningen av tilskudd til tettere planting

Se [Landbruksdirektoratets veiviser](#) om forvaltningen av tilskudd til gjødsling av skog som klimatiltak

Rammer for 2025

Tilskuddet innvilges og utbetales etter fastsatte satser dersom vilkårene er oppfylt. For disse ordningene fordeles ingen budsjettrammer ned til kommunenivå. Kommunene fatter vedtak. Landbruksdirektoratet fastsetter tilskuddssatsene og kunngjør disse i slutten av januar 2025. Tilskuddssatsene kan bli justert gjennom året for å unngå at rammen overskrides.

Fagsystem og tilganger

Nærmere informasjon om fagsystemet «ØKS» fås ved henvendelse til Statsforvalteren.

2.4 Nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)

Mål og målgruppe for ordningene

Formålet med tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket er at det ut fra regionale og lokale prioriteringer blir stimulert til økt verdiskaping i skogbruket, samtidig som miljøverdier knyttet til biologisk mangfold, landskap, friluftsliv og kulturminner i skogen blir ivaretatt og videreutviklet.

Tilskudd kan gis til alle skogeiere som har mer enn 10 dekar produktiv skog. Grensen på 10 dekar kan fravikes hvis søknaden gjelder tiltak i samarbeid mellom flere eiendommer.

Tildelingskriterier

Det skal fastsettes overordnede retningslinjer for prioritering av søknader. Slike retningslinjer skal utarbeides i dialog mellom Statsforvalteren, kommunene og næringsorganisasjonene i skogbruket lokalt. For øvrig gjelder forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket.

Rammer for 2025

(Se vedlagte oversikt)

Fagsystem og tilganger

Nærmere informasjon om fagsystemet «ØKS» fås ved henvendelse til Statsforvalteren.

2.4.1 Veibygging, drift med taubane, hest o.a. (LUF)

For ordningen finansiert fra Landbrukets utviklingsfond (LUF) er det nasjonalt bevilget 120,0 mill. kr. Agder har fått 12,0 mill. kr av dette. Det er for 2025 et stort avvik på drøye 8,0 mill. kr mellom innmeldt tilskuddsbehov fra kommunene og tilgjengelige midler.

I Statsforvalterens vurdering av tilskuddsbehov for kommunene i 2025 har vi lagt til grunn et maksimalt tilskudd på 40 % til bilvei og 25 % tilskudd til traktorvei. Siden det er en knapphet på tilskuddsmidler, bør heller ikke kommunene gå høyere enn disse veiledende tilskuddsprosentene uten særlig gode grunner. Bilvei skal prioriteres før traktorvei.

Viktige presiseringer:

- Ved tildeling 2025 til kommunene har Statsforvalteren lagt til grunn kommunens innmeldte behov i november 2024 samt behov gjennom Veibanken i ØKS.
- Fra 2026 skal Veibanken i ØKS alene danne grunnlag for tildeling av midler fra Landbruksdirektoratet til Statsforvalteren, og fra Statsforvalteren til kommune.
- Kommunene skal tildele midlene så tidlig som mulig til de enkelte veiprojekt.
- Statsforvalteren vil 25. august 2025 trekke inn udisponerte veimidler fra kommunen dersom de ikke er bevilget på et veiprojekt i ØKS, for omfordeling til andre kommuner.

- Veiprosjektet med utgått arbeidsfrist skal følges opp. Innestående tilskuddsmidler på slike prosjekter bør trekkes tilbake dersom veien ikke ferdigstilles innen avtalt tid, eller prosjektet gis utsatt bygge-frist.
- Alle veier som omsøkes etter landbruksveiforskriften skal legges inn i ØKS, uavhengig om det gis tilskudd eller ikke.
- For skogsbilveier bør det stilles det krav til byggeplan utarbeidet av godkjent veiplanlegger.

For 2025 deles ut 10,37 mill. kr i første tildelingsomgang. Statsforvalteren i Agder har for 2025 holdt igjen 1,63 mill. kr av LUF-potten for senere behovsprøvet tildeling. Statsforvalteren vil videre prioritere finansiering av gode prosjekter med stort tømmervolum i forhold til kostnad på vei samt fullfinansiering av allerede påbegynte veianlegg.

I prosessen rundt godkjenning av landbruksveier er det viktig med en solid landbruks- og miljøfaglig vurdering. For skogsbilveier bør det stilles det krav til byggeplan utarbeidet av godkjent veiplanlegger. Finansiering av veiplanlegger kan skje fra kommunens pott (første befarings), og ellers gjennom selve veiprosjektet. Husk at miljøspørsmål knyttet til naturmangfoldloven, samt landbruksnytt (tømmervolum / veistandard / veikostnad), skal drøftes i vedtaket om godkjenning. Høringer på landbruksveier skal sendes Statsforvalteren i Agder ved miljøvern avdelingen. Fylkeskommunen er høringsinstans når det gjelder kulturminner og vannforvaltning som ikke berører anadrome arter.

Tildelingen av LUF-midlene vises i samletabellen nederst i brevet.

Se [Landbruksdirektoratets veiviser](#) om forvaltning av tilskudd til veibygging

Se [Landbruksdirektoratets veiviser](#) om forvaltning av tilskudd til drift med taubane, hest o.a.

2.4.2 Tilskudd til skogkultur (NMSK), miljøtiltak og andre tiltak

Mål og målgruppe for ordningene

Formålet med tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket er at det ut fra regionale og lokale prioriteringer blir stimulert til økt verdiskaping i skogbruket, samtidig som miljøverdier knyttet til biologisk mangfold, landskap, friluftsliv og kulturminner i skogen blir ivarettatt og videreutviklet.

Tilskudd kan gis til alle skogeiere som har mer enn 10 dekar produktiv skog. Grensen på 10 dekar kan fravikes hvis søknaden gjelder tiltak i samarbeid mellom flere eiendommer.

Tildelingskriterier

Kommunen skal fastsette overordnede retningslinjer for prioritering av søknader. Slike retningslinjer skal utarbeides i dialog mellom Statsforvalteren, kommunene og næringsorganisasjonene i skogbruket lokalt. For øvrig gjelder forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket.

Statsforvalteren vektlegger i 2025 hovedsakelig kulepunkt 1 ved tildeling av NMSK-midlene, men med støtte i de øvrige punktene:

- aktivitet i ungsogpleie de siste 4 år, areal
- aktivitet i planting de siste 4 år, areal
- avvirkningsnivå de siste 4 år
- innmeldt behov fra kommunene

For 2025 deles ut 9,51 mill. kr i første tildelingsomgang. Statsforvalteren i Agder har for 2025 holdt igjen 1,48 mill. kr av NMSK-potten for senere behovsprøvet tildeling. Statsforvalteren anmoder kommunene å vurdere differensierte tilskuddssatser for ulike tiltak avhengig av lokale utfordringer.

Vi ber fortsatt om et særlig fokus på ungskogpleie i 2025 siden dette er en omforent satsning i Agder gjennom trepartssamarbeidet i Ungskogpleieprosjektet. Den nasjonale tilskuddspotten for NMSK skogkultur er ikke økt fra 2024. Signaler fra Landbruksdirektoratet i møte 31.01.2025 er at de ikke har mer midler til NMSK i 2025. **Hvis vi skal nå målene i ungskogpleieprosjektet og totalt drive ungskogpleie på 40 000 dekar i 2025, innebærer det en økning på ytterligere 11 % i areal og kostnad. Det betyr at alle NMSK-midlene i 2025 bør i utgangspunktet gå til ungskogpleie!** Kommuner som har et uttalt behov for å benytte midler til f.eks. planting og markberedning, må gå ned på tilskudd til ungskogpleie for 2025. Kostnader til faghjelp må dekkes med rentemidler.

Vi minner om at Statsforvalteren skal ha tilsendt tilskuddsprosent for ulike NMSK-tiltak i kommunene og at satsene skal offentliggjøres på kommunens nettside.

Se [Landbruksdirektoratets veiviser](#) om forvaltning av tilskudd til skogkulturtiltak.

2.4.3 Tilskudd til miljøtiltak i skogbruket

Gjelder tilskudd til tiltak som ivaretar og videreutvikler miljøverdier knyttet til biologisk mangfold, landskap, friluftsliv og kulturminner i skog. Dette er en nasjonal ordning, og det tildeles ingen ramme ned til kommunen, men det er kommunen som fatter vedtak og saksbehandler i ØKS etter NMSK-forskriften. Minste tilskudd som utbetales er 3 000 kr og maksimalt 75 000 kr.

- Skjøtselstiltak: merkostnader eller tap ved gjennomføring av tiltak for å ivareta og utvikle miljøverdier.
 - Fjerning av utenlandske treslag utenfor produksjonsbestand eller i nærheten av nøkkelbiotoper nasjonalt viktige naturtyper.
- Langsiktig bevaring: delvis dekning av økonomisk tap knyttet til bevaring av spesielle miljøverdier, der hensyn til disse krever at skogeier avstår fra hogst eller legger om skogdriften.
 - Hensynssone rundt rovfuglreir og tiurleiker.
- Villmarkspregede områder: dekning av merkostnader ved skogdrift for å unngå veibygging som vil redusere villmarkspregede områder.

Se [Landbruksdirektoratets veiviser](#) om forvaltning av tilskudd til miljøtiltak i skog

Veileder til satser og beregning av tilskudd: [Tilskudd til miljøtiltak i skog – nasjonal ramme og saksbehandling – Landbruksdirektoratet](#)

2.4.4 Tilskudd til tettere planting, suppleringsplanting og gjødsling i skogbruket (TTP)

Tilskudd til tettere planting, suppleringsplanting og gjødsling, også kalt TTP, er en nasjonale tilskuddsordninger som kommunen forvalter med hjemmel i NMSK-forskriften.

Formålet med ordningen er å legge til rette for tiltak som kan ta vare på eller øke karbonlageret i skogen. For disse ordningene fordeles ingen budsjettammer ned til kommunalt nivå. Tilskuddet innvilges og utbetales sammen med skogfondet og kommer i tillegg til NMSK-tilskuddet.

Kommunene fatter vedtak samlet sammen med NMSK og skogfond. Tilskudd til TTP utbetales dersom vilkårene er oppfylt og styres maskinelt i ØKS. Landbruksdirektoratet kan justere satsene gjennom året for å unngå at den nasjonale rammen overskrides.

Satser:

- For nyplanting kan det gis inntil 30 % tilskudd av medgåtte kostnader.
- Det kan gis tilskudd for inntil 50 planter per dekar utover et fastsatt bonitetsavhengig minimumstall.
- For suppleringsplanting kan det gis inntil 30 % tilskudd av inntil 75 planter per dekar.
- Det kan gis tilskudd til suppleringsplanting for å komme opp på et minimum plantetall per dekar på ulike boniteter.

Se [Landbruksdirektoratets veiviser](#) om forvaltningen av tilskudd til tettere planting.

Se [Landbruksdirektoratets veiviser](#) om forvaltningen av tilskudd til gjødsling av skog som klimatiltak.

2.5 Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket

Mål og målgruppe for ordningen

Formålet med tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) er å fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap og redusere forurensningen fra jordbruket, utover det som kan forventes gjennom vanlig jordbruksdrift. Prosjektene og tiltakene skal prioriteres ut fra lokale målsettinger og strategier.

Tilskudd kan innvilges foretak som oppfyller vilkår for produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket. Tilskudd kan også innvilges eier av landbrukseiendom dersom det foregår en produksjon på landbrukseiendommen som oppfylle vilkårene for produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket.

Se [Landbruksdirektoratets veiviser](#) om forvaltningen av ordningen.

Rammer for 2025

(Se vedlagte oversikt)

For 2025 har Statsforvalteren i Agder har fått 6,1 mill. kr i ramme til fordeling til kommunene.

Kommunene skal lage lokale retningslinjer/tiltaksstrategier for SMIL der beskrivelse av miljøutfordringer og prioritering av miljøtiltak fremgår. De skal utarbeides i dialog med Statsforvalteren og med næringsorganisasjonene i jordbruket lokalt.

Klima-, natur- og miljøsatsingen over jordbruksavtalen skal bidra til å ivareta kulturlandskapet og redusere miljøbelastningen fra landbruket. SMIL-ordningen kan støtte viktige tekniske og naturbaserte tiltak for bedre håndtering av overflatevann, redusert risiko for erosjon og flom, og forbedret vannmiljø. Det er viktig å ta tak i disse utfordringene av hensyn til klimatilpasning, ressursbevaring og matproduksjon.

Det er mulig å gi investeringsstøtte til seterdrift over SMIL-ordningen.

Ved fordeling av rammer til kommunene har Statsforvalteren lagt særlig vekt på blant annet lokale retningslinjer, kommunenes gjennomføringsevne, kommunens størrelse i areal, omfang av tiltak og antall eiere/drivere.

Vi har fordelt hele SMIL-potten til kommunene. Vi vil som vanlig omfordele udisponerte midler til høsten i dialog med de berørte kommunene. Vi ønsker at alle midlene skal bli brukt på gode SMIL-tiltak i 2025.

Fagsystem og tilganger

- Om fagsystemet «Agros» – [se veiledning til saksbehandlere](#)
- Tilgang til fagsystemet – [se veiledning om Agros og roller](#)

2.6 Tilskudd til regionale miljøtiltak i jordbruket

Mål og målgruppe for ordningen

Formålet med tilskuddet er å bidra til å ivareta jordbruket sitt kulturlandskap, biologisk mangfold, kulturmiljøer og -minner, tilgjengelighet i jordbrukslandskapet, samt redusere bruk av plantevernmidler og utslipp til luft og avrenning til vann fra jordbruket.

Tilskuddet kan gis til:

- Foretak som har gjennomført tiltak på arealer de disponerer i søknadsåret. Foretaket må drive vanlig jordbruksproduksjon på én eller flere landbrukseiendommer, og må være registrert i Enhetsregisteret.
- Beitelag kan søke tilskudd for drift. Med beitelag menes sammenslutninger som er registrert som samvirkeforetak eller forening i Enhetsregisteret, og som har til hovedformål å samarbeide om hensiktsmessige fellesløsninger innen beitebruk og god utnyttelse av utmarksbeite.

Se [Landbruksdirektoratets veiviser](#) om forvaltning av ordningen

Se [Statsforvalteren i Agders informasjon om tilskudd til regionale miljøtiltak](#)

Rammer for 2025

Agder har fått 23 mill. kr til søknadsomgangen 2024 som blir utbetalt mars 2025.

For regionale miljøtiltak i jordbruket fordeles ingen konkrete budsjettammer til kommunene. Statsforvalteren fastsetter foreløpige satser for det enkelte tiltaket. Kommunen gjør en foreløpig behandling av søknadene. Statsforvalteren fastsetter endelige satser for det enkelte tiltaket basert på prognoser på forbruk fra søknadsomgangen, for å sikre at tildelingen til embetet ikke overskrides. Kommunen fatter vedtak om utbetaling når endelige satser er fastsatt.

Fagsystem og tilganger

Om fagsystemet «eStil RMP» – [se i rundskrivets kapittel 4.](#)

2.7 Tilskudd til drenering av jordbruksjord

Mål og målgruppe for ordningen

Formålet med tilskuddet er å øke kvaliteten på tidligere grøftet jordbruksjord ved å gi tilskudd til drenering av dårlig drenert jord med potensial for økt jordbruksproduksjon samt å redusere faren for erosjon og overflateavrenning av næringsstoffer til vassdrag.

Tilskudd kan gis til eier av eller foretak som leier tidligere grøftet jordbruksareal og som drenerer dette arealet. For planerte arealer kan det gis tilskudd til arealer som ikke tidligere er grøftet.

Se [Landbruksdirektoratets veiviser](#) om forvaltning av ordningen

Rammer for 2025

(Se vedlagte oversikt)

Av hensyn til blant annet vannmiljøutfordringer, skal arealer med korn, grønnsaker og poteter fortsatt prioriteres ved fordeling av midler.

For 2025 har Statsforvalteren i Agder fått 7 mill. kr i dreneringsmidler til fordeling. Vi har fordelt 75 % av midlene (5,25 mill. kr) mellom kommunene ut fra forbruk de to foregående årene, dyrka areal og innmeldt behov. Statsforvalteren holder igjen 25 % av fylkesramma og fordeler etter behov gjennom året til innkomne søknader i kommuner som mangler midler på ramma. Ved omfordeling i oktober ber vi om at kommuner som har disponible midler som dere ikke har fått inn søknader til, lar oss omdisponere disse til andre kommuner.

Fagsystem og tilganger

- Om fagsystemet «Agros» – [se veiledning til saksbehandlere](#)
- Tilgang til fagsystemet – [se veiledning om Agros og roller](#)

2.8 Tilskudd til tiltak i beiteområder

Mål og målgruppe for ordningen

Formålet med tilskuddet er å legge til rette for best mulig utnyttelse av beite i utmark, redusere tap av dyr på utmarksbeite og fremme fellestiltak i beiteområdene.

Tilskudd kan gis til lag eller foreninger (beitelag, grunneierlag, radiobjellelag) som er registrert i enhetsregisteret, som driver næringsmessig beitedrift og som iverksetter investeringstiltak og/eller planleggings- og tilretteleggingsprosjekter i beiteområder.

Tilsvarende gjelder for foretak som kan gis produksjonstilskudd etter § 2 i forskrift 19. desember 2014 nr. 1817 om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket der det grunnet naturgitte eller driftsmessige forhold ikke ligger til rette for samarbeid. Stat, fylke eller kommune kan ikke gis tilskudd med mindre det søkes gjennom lag og forening der også en eller flere tilskuddsberettigede eiendommer er med.

Kommunen fastsetter lokale retningslinjer for ordningen. Kommunen skal også lyse ut midlene og fastsette søknadsfrist. Dette kunngjøres på kommunens nettside.

Se [Landbruksdirektoratets veiviser](#) om forvaltningen av ordningen.

Rammer for 2025

(Se vedlagte oversikt)

For 2025 har Statsforvalteren i Agder fått kr 1 140 000 til fordeling. I den første fordelingen er 75 % av midlene (855 000 kr) fordelt på grunnlag av antall beitende dyr i kommunen og innmeldt behov. Fordeling av resterende midler skjer i april etter kommunene har meldt inn behov. Omfordeling av ubrukte midler skjer på høsten i samråd med kommunene.

Fagsystem og tilganger

- Om fagsystemet «Agros» – [se veiledning til saksbehandlere](#)
- Tilgang til fagsystemet – [se veiledning om Agros og roller](#)

2.9 Tilskudd til Utvalgte kulturlandskap i jordbruket

Mål og målgruppe for ordningene

Formålet med tilskudd til tiltak i verdensarvområder er å styrke landbruket i verdensarvområdene.

Formålet med tilskudd til tiltak i Utvalgte kulturlandskap er å bidra til å sikre verdier knyttet til landskap, biologisk mangfold, kulturminner og kulturmiljøer, herunder sikre langsiktig skjøtsel og drift.

Tilskuddene gjelder for tiltak innenfor Utvalgte kulturlandskap i jordbruket og verdensarvområdene Vegaøyen, Vestnorsk fjordlandskap og Røros bergstad og Circumferensen, slik disse områdene er avgrenset i Miljødirektoratets Naturbase.

Se [Landbruksdirektoratets veiviser](#) om forvaltningen av ordningene

Rammer for 2025

(Se vedlagte oversikt)

For 2025 har Statsforvalteren i Agder har fått 1,5 mill. kr i ramme. Det var igjen 60 537 kr fra i fjor. Summen som skal fordeles mellom UKL-kommunene er dermed 1 560 537 kr.

Det er positivt at Agders tre UKL-områder har oppdaterte forvaltningsplaner. Ved fordeling av midler til kommunene har vi blant annet lagt særlig vekt på områdenes størrelse i areal, omfang av tiltak og antall eiere/drivere og gjennomføringsevne og oppnådde resultater.

Fagsystem og tilganger

- Om fagsystemet «Agros» – [se veiledning til saksbehandlere](#)
- Tilgang til fagsystemet – [se veiledning om Agros og roller](#)

2.10 Tilskudd ved produksjonssvikt i plante- og honningproduksjon

Formålet med tilskuddet er å redusere økonomiske tap som oppstår ved produksjonssvikt forårsaket av klimatiske forhold det ikke er mulig å sikre seg mot.

Tilskuddet kan gis foretak som har hatt svikt i plante- eller honningproduksjonen forårsaket av klimatiske forhold og som: på skadetidspunktet oppfyller vilkårene for å kunne motta produksjonstilskudd, ikke kan få dekket tapet gjennom en allment tilgjengelig forsikringsordning eller på annen måte, og uten ugrunnet opphold har gitt melding til kommunen om at skade har oppstått, eller vil kunne oppstå.

Kommunene skal ta imot meldinger om at skade har oppstått, eller vil kunne oppstå. Kommunen skal vurdere meldingen om skade. Stedlig kontroll gjennomføres på minimum 10 % av alle foretak det er mottatt melding fra innenfor planteproduksjon og minimum 50 % av alle foretak det er mottatt melding fra innenfor honningproduksjon.

Kommunen mottar søknadene om tilskudd og kontrollerer at den er fullstendig utfylt. Kommunen gir uttalelse til søknaden før den sendes til Statsforvalteren til behandling.

Se [Landbruksdirektoratets veiviser](#) om forvaltningen av ordningen.

Rammer for 2025

Vedtak om tilskudd ved produksjonssvikt fattes av Statsforvalterne, og det fordeles derfor ikke budsjettmessige rammer til kommunene.

Fagsystem og tilganger

- Om fagsystemet «Agros» – [se veiledning til saksbehandlere](#)
- Tilgang til fagsystemet – [se veiledning om Agros og roller](#)

3 Oppfølging og kontroll

3.1 Internkontroll hos kommunen som tilskuddsforvalter

For å sikre korrekt saksbehandling, skal kommunen ha etablert systemer, rutiner og tiltak som blant annet har til hensikt å forebygge, avdekke og korrigere feil og mangler¹.

Tiltakene skal bidra til å sikre korrekt:

- registrering av faste data
- saksbehandling, herunder dokumentasjon av fastsettelse av tilskuddsbeløp
- registrering av vedtak om tilskudd
- utbetaling av tilskudd til rett mottaker til rett tid
- registrering i regnskapet
- behandling av dokumentasjon fra tilskuddsmottaker

¹ Reglementet for økonomistyring i staten kapittel 6.3.8.1 og kapittel 2.4

Når kommunenes forvaltning av tilskuddene foregår i samarbeid med Statsforvalteren og Landbruksdirektoratet, vil de enkeltes oppgaver til sammen sikre korrekt saksbehandling. I de fleste ordninger vil kommunene først og fremst ha ansvar for saksbehandlingen, registrering av vedtak og behandling av dokumentasjon fra tilskuddsmottaker. Øvrige oppgaver gjøres normalt av en av de to andre forvaltningsenhetene. Tiltakene må derfor sees i sammenheng.

3.2 Kontroll av informasjon fra tilskuddsmottakere

Kommunen skal kontrollere informasjonen mottakeren sender inn som har betydning for søknadsbehandlingen. Kommunen skal videre kontrollere eventuelle rapporter som tilskuddsmottakeren senere sender inn om måloppnåelsen. Gjennomførte kontrolltiltak skal dokumenteres på en tilfredsstillende måte.

Kontrollen skal tilpasses den enkelte tilskuddsordningen og målet med den. Kontrollen skal ha et rimelig omfang i forhold til nytten og kostnadene ved kontrollen.

Kommunen skal kartlegge henholdsvis risiko for at det oppstår feil på grunn av problemer med fortolkning av tilskuddsvilkårene og risiko for uregelmessigheter. Ut fra en vurdering av det samlede risikonivået og hva som er de vesentligste risikomomentene, skal det fastsettes hvilke kontrollpunkter som er mest aktuelle, og hvem som skal foreta kontrollen.

3.3 Krav til kontroll med vedtak og utbetaling

Det er krav til kontroll med vedtak og utbetalinger av tilskudd. I økonomireglementet omtales kontrollene som «transaksjonskontroller». Ansatte med ulike roller og fullmakter skal bekrefte at kontrollene er utført.

Kontrollene skal sikre at bl.a. tilskudd blir håndtert i samsvar med gjeldende lover og regler. Kommunen må derfor etablere systemer og rutiner som sikrer at oppgavene blir gjort. Kravene i økonomiregelverket sidestiller maskinelle kontroller av utgifter med manuelle, dersom økonomisystemet har funksjonalitet til det. Det er særlig to av transaksjonskontrollene som er relevant for kommunene. Disse omtales nedenfor.

3.3.1 Krav til kontroll med vedtak – budsjettdisponeringsmyndighet

Kommunen fatter vedtak om tilskudd. I slike tilfeller hvor kommunen har myndighet til å fatte vedtak på vegne av staten, følger det også krav til kontroll med den økonomiske forpliktelsen som tilskuddsvedtaket vil innebære. I økonomiregelverket er dette omtalt som budsjettdisponeringsmyndigheten.

Kommunenes vedtak om tilskudd skal godkjennes av en ansatt som har budsjettdisponeringsmyndighet. Tildeling av budsjettdisponeringsmyndighet til den ansatte må gjøres skriftlig.

Kommunene skal ha rutiner for oppfølging av delegert budsjettdisponeringsmyndighet. Kommunene bør ha rutiner som sikrer at roller og tilganger endres når ansatte slutter eller går over i andre stillinger. Myndigheten til å disponere budsjettet (her tilskuddsrammen) følger den ansatte, ikke en stilling. Kommunen bør ha tiltak som sikrer at saksbehandlere har kjennskap til regelverk og rammer for saksbehandlingen.

Før en ansatt med budsjettdisponeringsmyndighet fatter endelig vedtak, setter *Reglementet for økonomistyring i staten*² krav om at vedkommende skal

- a) påse at det er hjemmel for disposisjonen i stortingsvedtak, tildelingsbrev eller andre vedtak og at disposisjonen ellers er i overensstemmelse med gjeldende lover og regler
- b) påse at det er budsjettmessig dekning for utbetalingen
- c) påse at disposisjonen er økonomisk forsvarlig

I praksis vil det å skulle påse at det er hjemmel for disposisjonen etter a), være å påse at vedtaket er i henhold til tilskuddsregelverket, dette brevet og rundskrivene på Landbruksdirektoratets nettsider. Informasjon om budsjettmessig dekning for tilskuddet som skal innvilges, følger av omtalen av de økonomiske rammene foran i dette brevet. Å påse at disposisjonene er økonomisk forsvarlig er ikke aktuelt for tilskuddsforvaltningen.

Kommunene må ha rutiner som sikrer at disse oppgavene beskrevet i a) og b) blir gjort.

3.3.2 Krav til kontroll ved utbetaling – attestasjon

Alle tilskuddsbeløp skal være attestert³ før utbetaling kan skje. Den som attesterer, skal kontrollere at utbetalingsforslaget stemmer med vedtaket om tilskudd (tilskuddsbrevet), og at tilskuddsmottakeren har sendt inn dokumentasjon der det er stilt vilkår om dette. Her menes dokumentasjon på bruken av tilskuddsmidlene som er sendt inn i ettertid.

For tilskudd til regionale miljøtiltak i jordbruket og produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket skjer attestasjon maskinelt i de elektroniske fagsystemene før Landbruksdirektoratet utbetaler.

3.3.3 Arbeidsdeling

Det er stilt forholdsvis få krav til arbeidsdeling utover at den skal være forsvarlig – som følger av kravet til internkontroll. Minimumskravene i økonomireglementet er krav til utførelsen av kontrolloppgavene:

- Den som har budsjettdisponeringsmyndighet, kan ikke godkjenne godtgjørelser eller andre utbetalinger til seg selv.
- Registrering og endring av opplysninger om betalingsmottakere skal utføres av andre enn den som utøver budsjettdisponeringen.
- Attestasjonen skal utføres av en annen enn den som har budsjettdisponeringsmyndighet og har bekreftet disposisjonen.
- Den som attesterer, kan ikke attestere utbetalinger til seg selv.

² Reglement for økonomistyring i staten kapittel 2.5.2.1

³ Reglement for økonomistyring i staten kapittel 6.3, og kapittel 2.5.2.2

3.3.4 Krav til dokumentasjon

Gjennomførte kontrolltiltak skal dokumenteres på en tilfredsstillende måte.

Bekreftelsen av utøvd budsjett disponering skal komme frem av tilskuddsbrevet. I praksis vil kravet være ivaretatt i de elektroniske fagsystemene.

Bekreftelse på utøvd attestasjonskontroll vil komme frem av det elektroniske fagsystemet.

3.4 Tildeling og kontroll med tilganger til fagsystemene

Landbruksdirektoratets elektroniske fagsystemer har tilgangskontroller som sikrer systemets funksjoner og data mot uautorisert endring, tilganger, utlevering av sensitiv informasjon eller ødeleggelse av data. Tilgangskontrollene er basert på at alle brukere har en personlig identifikasjon og tilgangsrettigheter tilpasset de oppgaver vedkommende har.

Tilgang skal kun gis til de som har et tjenstlig behov. Statsforvalter administrerer og gir tilganger. I fagsystemene brukes tildeling av roller som modell for å styre hva saksbehandler kan gjøre i systemet.

Kommunen skal skriftlig be Statsforvalteren om tilganger for sine ansatte som har tjenstlige behov for tilganger til fagsystemet. Ved bestilling av saksbehandler tilgang ber vi om e-post fra saksbehandler leder. For godkjennertilganger ber vi om kopi av kommunens delegasjonsreglement. Ved endringer, f.eks. når noen slutter, endrer ansvarsområde, går ut i permisjon osv., må kommunen straks melde ifra om dette til Statsforvalteren.

Kommunen har en viktig oppgave med å kontrollere og følge opp tilgangene som gis til kommunens ansatte. Se nærmere under kapittel 2 og hver tilskuddsordning om hvilke fagsystemer som er aktuelle.

3.5 Rapportering om svakheter og sikkerhetsbrudd

Kommunene skal rapportere sikkerhetshendelser og svakheter knyttet til Landbruksdirektoratets elektroniske fagsystemer til adressen sikkerhet@ldir.no.

Sikkerhetshendelser kan variere fra bevisst eller utilsiktet tilgang til systemet, utlevering av sensitive data, manipulasjon av informasjon eller ødeleggelse av data. En svakhet ved systemet er en egenskap som gjør det sårbart og som kan utnyttes enten ved uhell, av personer som ikke har til hensikt å forårsake skade, og av personer med onde hensikter.

Kommunene som bruker saksbehandlingssystemet, har ansvar for å utarbeide egne rutiner som er tilpasset de oppgavene de har ansvar for. Det gjelder bl.a. tilgangskontroller, behandling av personopplysninger, konfidensialitet og taushetsplikt og melding om brudd på personopplysningssikkerhet.

4 Vedlegg

4.1 Samla tabell over tildelinger

1. tildeling og ramme.

Kommune-nummer	Kommune	Vei-bygging og drift	NMSK (skogkultur)	SMIL (spesielle miljøtiltak i jordbruket)	Drenering	Tiltak i beite-områder	UKL (utvalgte kultur-landskap)
4201	Risør	200 000	80 000	150 000	20 000		
4202	Grimstad	300 000	250 000	430 000	350 000		
4203	Arendal	250 000	280 000	590 000	780 000		
4204	Kristiansand	700 000	800 000	290 000	320 000	30 000	
4205	Lindesnes	2 000 000	1 800 000	500 000	750 000		
4206	Farsund	400 000	160 000	350 000	370 000	45 000	750 000
4207	Flekkefjord	500 000	105 000	370 000	60 000	85 000	
4211	Gjerstad	170 000	300 000	160 000	90 000		
4212	Vegårshei	350 000	750 000	80 000	60 000		
4213	Tvedestrand	450 000	260 000	210 000	170 000		380 537
4214	Froland	500 000	660 000	350 000	100 000		
4215	Lillesand	100 000	130 000	110 000	130 000		
4216	Birkenes	900 000	730 000	390 000	270 000	20 000	
4217	Åmli	700 000	790 000	350 000	90 000	20 000	
4218	Iveland	550 000	230 000	50 000	30 000		
4219	Evje og Hornnes	250 000	340 000	100 000	130 000		
4220	Bygland	70 000	220 000	160 000	130 000	30 000	
4221	Valle	30 000	100 000	280 000	100 000	100 000	430 000
4222	Bykle	30 000	20 000	100 000	60 000	20 000	
4223	Vennesla	300 000	450 000	90 000	140 000		
4224	Åseral	30 000	70 000	100 000	60 000	185 000	
4225	Lyngdal	700 000	620 000	400 000	320 000		
4226	Hægebostad	500 000	190 000	200 000	320 000	70 000	
4227	Kvinesdal	350 000	120 000	170 000	320 000	120 000	
4228	Sirdal	40 000	60 000	120 000	80 000	130 000	
	Sum 1. tildeling	10 370 000	9 515 000	6 100 000	5 250 000	855 000	1 560 537
	Ufordelt ramme	1 630 000	1 485 000	0	1 750 000	285 000	0
	Ramme	12 000 000	11 000 000	6 100 000	7 000 000	1 140 000	1 560 537

4.2 Tidsfrister jordbruksordninger

Dato	Oppgave	Ansvar
01.02.2025	Tildele midler	Statsforvalteren
01.04.2025	Innmelding av behov for ekstra midler til tiltak i beiteområder	Kommunene
10.04.2025	2. tildeling av midler til tiltak i beiteområder	Statsforvalteren
01.10.2025	Innmelding av ubrukte midler og behov for ekstra midler til SMIL, drenering, UKL og tiltak i beiteområder	Kommunene
15.10.2025	Omfordele midler	Statsforvalteren
10.11.2025	Anbefalt frist for å fatte vedtak ¹	Kommunene
10.11.2025	Rapport 2025 og behov 2026 – alle ordningene til Statsforvalteren	Kommunene
20.11.2025	Rapport 2025 og behov 2026 – alle ordningene til Landbruksdirektoratet	Statsforvalteren

¹ Landbruksdirektoratet ber Statsforvalteren om å informere kommunene om at de i størst mulig grad fatter vedtak før 10. november.

4.3 Tidsfrister skogbruksordninger

Dato	Oppgave	Ansvar
01.02.2025	Tildele midler NMSK-skogkultur til kommunene	Statsforvalteren
01.02.2025	Tildele midler NMSK vei/drift 1 til kommunene	Statsforvalteren
01.06.2025	Tildele midler NMSK vei/drift 2	Statsforvalteren
25.08.2025	Søknadsfrist – ekstra behov NMSK skogkultur	Kommunene
25.08.2025	NMSK vei/drift: NB! Frist for å sette veimidler i ansvar på veiprojekt. Ubenyttede veimidler trekkes inn og omfordeles til de kommunene som har behov.	Kommunene / Statsforvalteren
15.09.2025	Søknadsfrist for tilskudd til gjødsling av skog	Kommunene
01.10.2025	Tilskudd til miljøtiltak skog (nasjonal ordning)	Kommunene
10.11.2025	Anbefalt siste frist for å fatte vedtak ¹	
10.11.2025	Rapport 2024/behov 2025 – alle ordningene	Kommunene
20.11.2025	Rapport 2024/behov 2025 – alle ordningene til Landbruksdirektoratet	Statsforvalteren
25.11.2025	Frist før plantetiltak i ØKS som skal ha tilskudd til Tettere planting ved nyplanting og suppleringsplanting.	kommunene
01.12.2025	Frist rentemiddelbudsjett i ØKS 2025	Kommunene
01.12.2025	Frist gjennomføre foryngelseskontroll og resultatkartlegginga i skogbruket. registreres i ØKS.	Kommunene
01.12.2025	Melde ekstra behov NMSK og vei/drift for eventuell omfordeling	Kommunene / Statsforvalteren
06.12.2025	Siste frist for utbetaling av tilskudd i ØKS på alle tilskuddsordninger.	Kommunene

¹ Landbruksdirektoratet ber Statsforvalteren om å informere kommunene om at de i størst mulig grad fatter vedtak før 10. november.

Med hilsen

Reidar Tveiten (e.f.)

Kjellfrid Straume

landbruksdirektør

fagleder jord

Seksjon jordbruk

Dokumentet er elektronisk godkjent

Mottakere:

Farsund kommune	Postboks 100	4552	FARSUND
Flekkefjord kommune	Kirkegaten 50	4400	FLEKKEFJORD
Vennesla kommune	Postboks 25	4701	VENNESLA
Åseral kommune	Gardsvegen 68	4540	ÅSERAL
Sirdal kommune	Tonstad	4440	TONSTAD
Kvinesdal kommune	Nesgata 11	4480	KVINESDAL
Hægebostad kommune	Birkeland	4595	TINGVATN
Arendal kommune	Postboks 123	4891	GRIMSTAD
Birkenes kommune	Postboks 115	4795	BIRKELAND
Bygland kommune	Sentrum 18	4745	BYGLAND
Bykle kommune	Sarvsvegen 14	4754	BYKLE
Evje og Hornnes kommune	Kasernevegen 19	4735	EVJE
Froland kommune	Frolandsveien 995	4820	FROLAND
Gjerstad kommune	Gjerstadveien 1335	4980	GJERSTAD
Grimstad kommune	Postboks 123	4891	GRIMSTAD
Iveland kommune	Frikstadveien 20	4724	IVELAND
Lillesand kommune	Postboks 23	4791	LILLESAND
Risør kommune	Postboks 158	4952	RISØR
Tvedestrand kommune	Postboks 38	4901	TVEDESTRAND
Valle kommune	Postboks 4	4746	VALLE
Vegårshei kommune	Molandsveien 11	4985	VEGÅRSHEI
Åmli kommune	Gata 5	4865	ÅMLI
Kristiansand kommune	Postboks 4	4685	NODELAND
Lindesnes kommune	Nordre Heddeland 26	4534	MARNARDAL
Lyngdal kommune	Postboks 353	4577	LYNGDAL

Kopi til:

Landbruksdirektoratet

Postboks 56

7701

STEINKJER